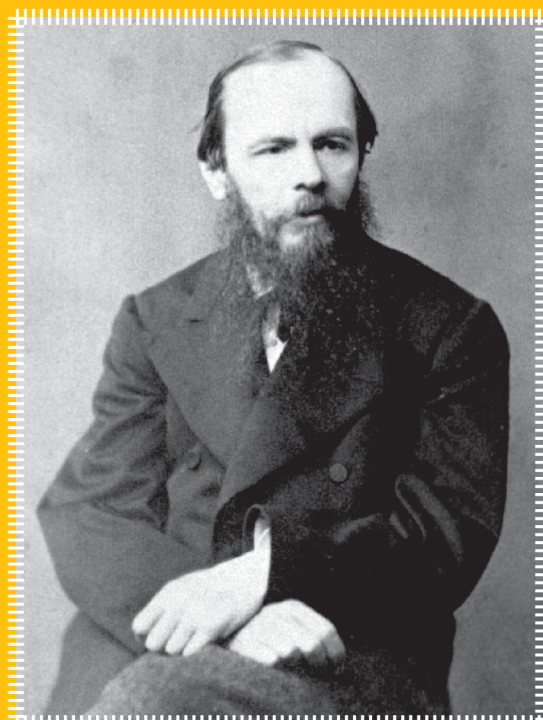
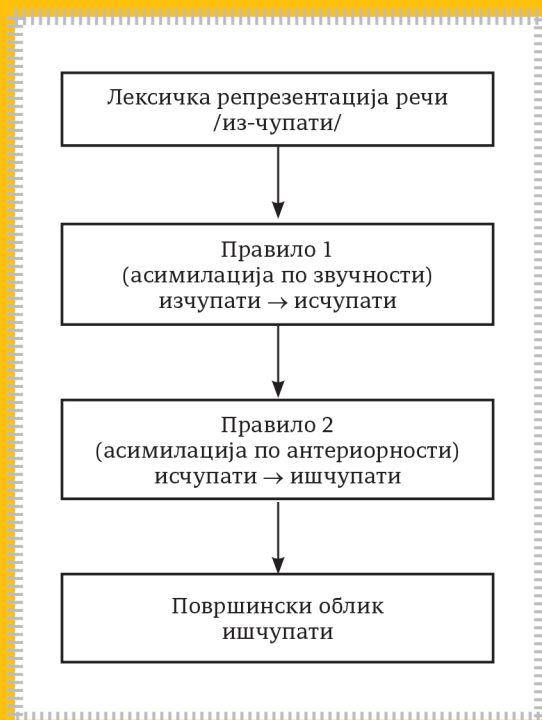

Свет речи
часопис за српски језик и књижевност
Београд 2021.

51-52

ЛЕКТОРАТ ЗА СРПСКИ ЈЕЗИК НА УНИВЕРЗИТЕТУ У СТРАЗБУРУ

Ливија Екмечић

Изучавање српског језика, књижевности и културе у Француској има значајну традицију, која је почела, како о томе сведочи више аутора, још у деветнаестом веку (в. П. Л. Тома: *О изучавању српског језика у Француској*, Свет речи, бр. 6/7/8, стр. 99–101, 1998; А. Стефановић: *Изучавање српског језика на универзитетима у Француској – пример Сорбоне*, зборник са Међународног састанка слависта у Вукове дане, бр. 48, стр. 137–146, 2019). Српски се данас учи на неколико француских универзитета: у Паризу (Сорбона и Иналко), Бордоу, Поатјеу, Марсеју и у Стразбуру. Највећи центри учења српског језика су у Паризу на Сорбони, где је шеф одсека лингвиста проф. др Александар Стефановић и на Иналку, где је шеф одсека проф. др Александар Прстојевић.

СВЕТ
РЕЧИ

58

У жељи да представимо рад једног лектората у Француској, који је специфичан по томе што је лекторат, а што ипак студентима пружа могућност да слушају и друге предмете из области србистике, у тексту ћемо говорити о лекторату за српски језик на Универзитету у Стразбуру.

На лекторату за српски језик на Универзитету у Стразбуру данас се могу видети књиге које најбоље сведоче како о вишедеценијском раду лектората, тако и о везама које је овај лекторат имао са

појединим институцијама у Србији. Из књига на којима се налазе печати институција дародаваца, уочава се веома дуга сарадња Међународног славистичког центра и лектората у Стразбуру, као и САНУ-а и лектората, где поједини Академијини зборници датирају с краја деветнаестог и почетка двадесетог века. Још једну значајну традиционалну везу представља она између стразбуршког и београдског Филолошког факултета, која се огледала првенствено у размени студената и професора. Током његовог дугог постојања на лекторату се сменио велики број предавача, лектора и професора, а неки од њих су били а неки су и данас познати професори Филолошког факултета у Београду (А. Пецо, П. Половина, Ј. Деретић, Б. Ћорић, Д. Кликовац)¹. Међу њима, нашао се и Данило Киш, који је у Стразбуру као лектор радио од 1962. до 1964. године.

Знајући за традицију сарадње, када смо дошли на место лектора 2018. године већ на самом почетку обновили смо сарадњу са Међународним славистичким центром, који је поред стручних приручника, лекторату за српски језик на Универзитету

¹ Посебно се захваљујемо МСЦ-у на помоћи да дођемо до информацијама везаним за сарадњу Филолошког факултета у Београду и Филолошког факултета у Стразбуру.

у Стразбуру доделио и студентске стипендије за школу српског језика која се организује у оквиру Вукових дана сваке године, као и стипендију за усавршавање лектора. Поред обновљене сарадње са МСЦ-ом, лекторат је отворио сарадњу и са другим значајним институцијама у Србији. Тако је већ 2018. године покренута сарадња са Вуковом задужбином и Задужбином Иве Андрића, да би следеће, 2019. била отпочела сарадња са Матицом српском, као и са огранком Матице српске у Црној Гори, који је такође лекторату доделио место за студента у летњој школи српског језика. Исте године започела је сарадња и са Народном библиотеком Србије, као и са Филозофским факултетом у Новом Саду, где су студенти српског језика из Стразбура у оквиру програма Еразмус провели један семестар 2020. године. Такође, успостављена је сарадња стразбуршког лектората за српски језик са Филолошким факултетом Универзитета у Бањој Луци, као и са Институтом за српски језик у Београду.

Лекторат за српски језик у Стразбуру има посебну сарадњу са Конзулатом Србије у Стразбуру, на челу са званичним представником државе Србије, госпођом Анђелком Шимшић. Од почетка наше сарадње госпођа Шимшић и Конзулат подр-

Српски у свету

жавају рад лектората и помажу његово промовисање које организујемо у оквиру Атељеа – театар на српском на Универзитету у Стразбуру.

На лекторату за српски језик, који је интегрални део Катедре за славистику, основане 1919. године, постоји пет предмета које студенти могу похађати током својих основних и мастер студија. Граматика српског језика, усмено и писмено изражавање предмети су које студенти могу да слушају током три године студија и могу одабрати да уче српски језик или као трећи обавезни језик или као изборни предмет. На овом месту чини нам се занимљиво напоменути и то да је српски језик као изборни предмет доступан готово свим студентима Универзитета у Стразбуру, те се међу студентима српског могу наћи и студенти биологије, психологије, глуме и сл. Како је настава на првој години намењена потпуним почетницима, предавања се одржавају углавном на француском језику, док се на другој и трећој години студија настава одвија на француском и српском. Како би се предавања језика осавременила и унапредила, у наставу су укључени различити видео и аудио материјали прилагођени језичком нивоу студената, као и интернет платформе, које олакшавају праћење наставе, што је имало нарочит значај у организацији наставе за време пандемије 2020. године.

Када је реч о предметима српска књижевност и цивили-

лизација, они представљају прави изазов за предавача. То су предмети које студенти могу слушати током два семестра, било на основним било на мастер студијама. Како ова два предмета нису уско повезана са студијама језика, њих похађају студенти различитих профила, па се у групи могу наћи поред студената Филолошког факултета и студенти француске књижевности, историје, међународног права, политичких наука итд. Настава се одвија искључиво на француском језику, што и омогућава доступност ових предмета великом броју студената Универзитета у Стразбуру. Курс српска књижевност има за циљ да студенте упозна са историјом српске књижевности, али и са савременим трендовима у српским књижевним круговима, због чега се током овога курса студентима представљају најважнија дела појединих књижевних епоха, од усмене и старе српске књижевности до дела савремених писаца. Курс цивилизације је вишеслојан и обухвата различите тематске целине. Прва тематска целина посвећена је српској националној историји, као и положају Србије у европском контексту, где је нарочит акценат стављен на везе Француске и Србије. Друга целина посвећена је историји уметности, односно упознавању студената са историјом сликарства, архитектуре, позоришта, филма и музике. То је омогућило да се студентима, између осталог, покажу посредством мул-

тимедија и неки од најважнији филмова наше киномаатографије.

У оквиру лектората за српски језик на Универзитету у Стразбуру студенти-ма, али и онима који већ поседују диплому неког факултета, нуди се могућност студирања само српског језика и културе на посебној врсти студија која траје три године и која полазницима омогућава да добију тзв. Универзитетску диплому (Diplôme universitaire). Ова диплома је специфична по томе што што није национална, него универзитетска, односно, не представља доказ о стеченом занимању него о специјализацији у једној области. Због тога је ова диплома привлачна различитим људима који имају најразноврсније мотивације од оних који ову диплому желе из пословних разлога (преводиоци) до оних који се за њу одлучују како би направили значајан корак ка својим коренима који потичу са простора Србије или чак бивше Југославије. Управо подстакнут последњим наведеним разлогом, ове школске године међу студентима Универзитетске дипломе за српски нашао се и француски рукометни репрезентативац Д. Пешемалбек.

Од јануара 2019. године у оквиру лектората за српски језик отворена је посебна радионица намењена студентима српског језика, а то је Атеље – театар на српском. Подстакнути стварном потребом за промовисањем

којима је српски језик, заиста, страни језик, могли да науче за четири месеца. Међутим, ту није био крај промена текста. Текст је такође био мењан често у току проба на лексичком нивоу јер се испоставило да су речи попут „ушепртљо се“, „шлафрок“ и сл. веома тешке страним студентима за изговор. С друге стране, како је лекторат у том тренутку имао мали број студената, скоро сви студен-

лектората, одлучили смо се да организујемо пројекат театра са студентима. Атеље – театар на српском настао је по угледу на истоимени атеље, који је осмислио и годинама водио на Сорбони проф. др Сава Анђелковић², а који је забележио велике успехе у раду са студентима.

Атеље – театар на српском започео је свој рад припремама за извођење драмског дела Косте Трифковића „Љубавно писмо“, које су биле веома слојевите. Најпре је било потребно превести драмско дело о коме је реч, јер превод на француски није постојао. Студенткиње Тамара Радовановић и Фитја Рабесалама под нашим вођством превеле су драму, како би и студенти прве године, који су такође били укључени у театар могли у потпуности разумети улоге које тумаче, а које су играле на српском језику. Потом, било је неопходно текст скратити на ону дужину коју су студенти

ти српског језика, без обзира на ниво студија, били су укључени у представу. Поред студенткиња које су превеле текст, а које су у том моменту биле друга година студија српског језика, у представи су учествовали и студенти прве године: Луј Клодан, Анис Кетиб, Анђела Марковић и Мари-Лу Парти, као и Владимир Радовановић. Представа је била изведена 2. маја 2019. пред публиком коју су чинили професори Катедре за славистику, званични представници Србије из Конзулата, студенти Филолошког факултета и породице и пријатељи студената – глумца.

² Сави Анђелковићу се овом приликом најсрдачније захваљујемо на несебичној подршци пројекта Атеље – театра на Универзитету у Стразбуру.

Други комад је припреман за јануар 2020. и то је била драма Душана Ковачевића „Кумови“³, припремана друкчије од претходног. Наиме, за другу представу театарска група је била формирана и бројала је четири студента: Тамару Радовановић, Фитју Рабеселама, Луја Клодана и Џошуу Лосингера. Припрема представе почела је тако што су студенти имали за истраживачки задатак да током лета прочитају драмске текстове који су им доступни и да одаберу представу коју желе да играју⁴. И управо је избор студената била драма Душана Ковачевића „Кумови“. Како ова драма има 5 ликова, за улогу Милана био је позван гимназијалац Богдан Шимшић. Пробе су биле организоване у почетку једном недељно и почињале су од читачких проба да би ишле ка пробама које су свакога дана добијале изглед праве позоришне представе и које су последњих месец дана биле готово свакодневне. Студенти су веома посвећено радили на својим улогама и свакога дана постајали све ближи и ближи квалитетним и уверљивим интерпретацијама тумачених ликова,

³ Овом приликом захваљујемо се господину Душану Ковачевићу на љубазном допуштењу да студенти изведу његов комад пред публиком на Универзитету у Стразбуру.

⁴ Овде је важно напоменути да су студенти између осталих извора највише користили сајт serbica.fr, чиме се још једном показало да је рад проф. др Миливоја Сребра од непроцењивог значаја за промовисање српске културе на франкофоном говорном подручју.

које су играли на премијери 28. јануара 2020.

Друга представа се по много чему разликовала од прве. Њу су студенти спремали дуже време и прошли су кроз различите истраживачке процесе. Овога пута учили су да открију емоције јунака које играју, смишљали су ход, гестикулацију, мимику и начин на који би јунаци које треба да оживе могли бити обучени, начин на који би могли мислити и сл. За саме студенте, како су они то навели приликом промотивног видеа о Атељеу – театру на српском, играти један нови карактер значило је напустити сопствену личност и свој живот како би се ушло у туђи. Значило је

постати неко други. При свему томе они су на премијери имали неколико задатака. Најпре премијера је за њих представљала, када је реч о студентским обавезама, завршни усмени испит, што је било већ и код прве представе уведено. Али исто тако они су се нашли у улози оних који промовишу српску културу и лекторат за српски језик. Представа „Кумови“ била је изведена пред немалом публиком, међу којом су били професори Катедре за славистику Универзитета у Стразбуру, званични представници Србије из Конзулата, српски писац Веселин Марковић, добротвори из српске заједнице који су подр-

жали промоцију те вечери, породице и пријатељи студената-глумца, али највећи број публике (око 75 %) чинили су они којима је ова представа и намењена, а то су студенти. Пред својим колегама, студентима, студенти српског језика играли су за лекторат – за његов опстанак и за његово популаризовање. Сада, годину дана након премијере савсим је оправдано рећи да су студенти – учесници Атељеа – театра на српском у својој намери и успели, јер се број уписаних студената приметно повећао.

Уз Атеље – театар на српском а у циљу промовисања лектората, али и чвршће гзближавања студента српског језика са српском културом осмишљен је и пројекат по коме значајни српски савремени писци треба да буду гости лектората. Планиран је долазак једног од најзначајнијих савремених писаца, чије је готово целокупно дело преведено на француски језик, а реч је о господину Горану Петровићу. Долазак је тре-

СВЕТ РЕЧИ

62

бао бити у октобру 2020, али због здравствене кризе у којој се нашао цео свет, долазак нашег писца одгођен је за март 2021. године. Такође, планирани долазак писца чије је дело свакако обележило савремену српски књижевност, Веселина Марковића, одложен је из истих разлога.

Поред тога у оквиру промовисања лектората, на Филолошком факултету у Стразбуру у припреми је изложба која ће бити посвећена Данилу Кишу и његовим данима у Стразбуру, и која ће бити отворена уколико то тренут-

на санитарна криза дозволи у фебруару 2021. С друге стране, у плану је и изложба која би била посвећена нашем нобеловцу Иви Андрићу, а поводом 60 година од добијања Нобелове награде, и која би могла бити постављена у октобру 2021. године.

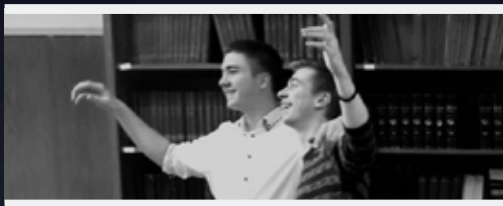
Када је реч о промоцији српског језика и књижевности ваља напоменути и то да се српски језик нашао уз француски, немачки, енглески, руски, шпански и румунски језик 26. септембра 2020. на промоцији

поводом Европског дана језика. Том приликом публици смо представили дело Данила Киша, као и његов рад у својству лектора на Универзитету у Стразбуру, чиме смо поред српске културе промовисали и сам лекторат.

КУМОВИ - LES COMPÈRES

DUŠAN KOVAČEVIĆ

MILAN – Bogdan Šimšić

VUČKO – Joshua Losinger

INSPECTEUR GOLUB – Louis Claudin

SOFIJA – Fitia Rabesalama

ANA – Tamara Radovanović

Scénographe : Maëlis Marmouset

Metteur en scène : Livija Ekmečić

PREMIÈRE 28 JANVIER 2020 | 17H |

MISHA SALLE EUROPE